

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

NIMTOFTE PRÆSTEGÅRD

SYDDJURS KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

08.09.2014
Sidse Martens Gudmand-Høyer
2013-7.82.07/706-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Syddjurs Kommune
Svenstrupvej 4, 8581 Nimtofte
Nimtofte Præstegård
1954. Udv. 1993.
*Bindingsværksladen med årstallet
1599 på dørhammeren,
staldbygningen (beg. 1800-tallet) og
den brolagte del af gårdspladsen*

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Nimtofte Præstegård ligger tilbagetrukket fra vejen i den sydvestre udkant af Nimtofte. Ladebygningens vestre langside vender ud til vejen. Nord for laden er en staldlænge med den vestre gavl ud til vejen, de to bygninger samles af et ubrudt stråtag, således at der dannes en portgennemgang imellem de to bygninger. Portrummet er belagt med pigsten og i loftet er synlige, umalede loftsbjælker og brædder.

Præstegården består endvidere af et stuehus og et udhus, der ikke er fredet. Bygningerne er placeret omkring en delvist pigstensbelagt gårdsplads.

Lade- og staldbygningen er opført i sortopstolpet bindingsværk med hvidkalkede tavl. Staldbygningens vestre gavl er grundmuret, der er enkelte murankre, og i overgavlen sidder en revleluge, mens ladebygningens overgavle er af lodretstillede, brædder, der er sorttjærede i den søndre gavl og ubehandlede ind mod portrummet. Laden har delvist bevaret fodrem, styrterumskonstruktion og gennemstukne bjælkehoveder, mens stalden har kæmningsværk. Tømmeret er fornyet enkelte steder. Stråtaget har mønning af halm, og mod gårdspladsen er to tagskægskviste med revleluger i hver tagflade og der er endnu en tagskægskvist i staldens nordre tagflade. Tagudhænget lukkes med sorte sugfjæle. Ladebygningen står på en sokkel af syldsten, mens staldbygningen har en sortpudset sokkel. Der er adgang til begge bygninger fra gårdsiderne og fra staldbygningens gavle ad en- og tofløjede, sorttjærede revledøre. Endvidere er der adgang til begge bygninger fra portrummet gennem sorttjærede revledøre. Dørene og lugerne er dels ældre, dels nyere men traditionelt udført med overførte ældre hængsler. I laden er der over den nordre revleport en udsåren dørhammer med årstallet 1599 indridset, døren har smedede hængsler og en lille firkantet åbning i dørfløjen. I staldens nordre langside sidder ældre

Ladebygningens vestre langside vender ud til vejen og forbindes med staldbygningens gavl af det ubrudte stråtag.

støbejernsstaldvinduer. Vinduerne mod gårdspladsen er traditionelt udførte, enrammede og hvidmalede vinduer, der er seksrudede i staldbygningen og ni-rudede i ladebygningen. I de øvrige sider er enkelte traditionelt udførte vinduer af varierende format.

Staldbygningen har i det indre en garage mod øst og stald med mælkerum i den øvrige del. Begge rum har støbte gulve og synlige loftsbjælker, hvorimellem der er nyere plader i garagen og brædder over i stalden. Staldrummet er inddelt i båse af træ, ligesom der er en ældre, bærende jernkonstruktion og støbte trug i gulvet. I mælkerummet er væggene beklædt med fliser.

Ladebygningen er i det indre et stort rum åbent til kip med synlige konstruktioner, der er delvis fornyet. Gulvet er dels støbt, dels af sten og jord. Rummet inddeles af lave skillevægge af brædder og bindingsværk.

— BYGNINGSHISTORIE

Nimtofte præstegård blev opført under præsten Christen Ovesen, der var præst i Nimtofte fra 1595-1615. Af den oprindelige præstegård står i dag kun ladebygningen tilbage, der blev opført i 1599.

Staldlængen er fra 1865 af genavendt tømmer fra de tidligere avslængere, og blev anvendt til dyrehold frem til 1980'erne.

Det oprindelige stuehus og en østlænge blev nedrevet i 1917, og et nyt stuehus blev opført i 1922. Samtidig opførtes en konfirmandstue i bindingsværk.

I 1837-1853 var Peter Christian la Cour (1805-1865) præst i Nimtofte. Peter Christian la Cour blev både rigsdagsmand, folketingsmand, amtsrådsmedlem og formand for Randers amts kommunalforening, og præstegården blev i hans tid udviklet til et veldrevet avlsbrug og det borgerlige guldaldermiljø blev bragt til Nimtofte.

En senere mindre tværbygning på laden ud mod vejen, blev fjernet i forbindelse med den seneste restaurering i 2008-2009, hvor dele af tømmerkonstruktionen blev fornyet.

Et sagn knytter sig til lemmen i ladens nordre revledør, ifølge hvilket en sort hund, der skal have adgang til laden, passerer gennem Nimtofte hver aften i timen inden midnat. Den løber hver aften fra gravhøjene ved Fannerup til Viborg Domkirke. Der ankommer den præcis til midnat og så løber den hastigt tilbage til Fannerup.

— KILDER

Gamle danske præstegårde i tekst og billeder. Flemming Jerk. Forrum, 1978.

<http://www.nimtoftestier.dk/praestegaarden>

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Den miljømæssige værdi for Nimtofte Præstegård knytter sig til bygningernes indbyrdes placering og samhørighed i konstruktion, materiale- og farveholdning. Bygningerne udgør en bygningsmæssig helhed, der ved deres beliggenhed både afgrænser gårdspladsen og markerer ejendommen ud til vejen. Bygningerne udgør sammen gårdspladsen et lille, men helstøbt kulturmiljø, der yderligere understøttes af alléen til stuehuset, der ligger lige syd for ladebygningen.

Syd for ladebygningen fører en allé til stuehuset og gårdspladsen.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi for lade- og staldbygning og gårdspladsens pigstensbelægning knytter sig til historien om præstegårdens tidligere produktionsanlæg, der var en nødvendig binæring til præstens embede.

Endvidere er der stor kulturhistorisk værdi i ladens oprindelige renæssance tømmerkonstruktion, hvis anseelige alder kan ses i det svære egetømmer med styrterumskonstruktion, overgavle af træ og gennemstukne bjælkehoveder samt i den udskårne dørhammer med årstallet 1599.

Derimod er staldens konstruktion med kæmningsværk karakteristisk for opførelsetidspunktet i 1800-tallet. Derudover er der kulturhistorisk værdi ved bygningernes egnskarakteristiske farveholdning, den rige brug af fyldtømmer og de ubrudte stråtage, samt ved tagskægskvistene, revleporte, -døre og -luger samt staldvinduer, der klart signalerer bygningernes oprindelige brug som lade- og staldbygning.

Den kulturhistoriske værdi knytter sig i det indre til ladens synlige konstruktioner og skillevægge i brædder og bindingsværk samt til staldens synlige konstruktioner og bevarede staldinventar. Hertil kommer begge bygningers funktionsbetingede og hårdføre materialeholdning, der sammen med rummenes volumener vidner om bygningernes oprindelige brug.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Den arkitektoniske værdi knytter sig til bygningernes gedigne konstruktioner i sorttjæret bindingsværk og til det ubrudte stråtag, der samler bygningerne til en samlet helhed, der yderligere understreges af gårdspladsens pigstensbelægning. Bygningernes taktfaste og righoldige tømmerkonstruktioner, tagskægskviste og revlsluger og -døre resulterer i et enkelt, funktionsbetinget udtryk, hvor det eneste dekorative element udgøres af dørhammeren over ladens nordre revledør.

Ladedøren med oprindelig dørhammer.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdier knytter sig overordnet til bygningerne, der samles til et sammenhængende avlsanlæg af det ubrudte stråtag med mønning af halm, til portrummet samt til gårdspladsens pigstensbelægning.

De bærende fredningsværdier for ladebygningen knytter sig i det ydre til den oprindelige, svære, righoldige og sorttjærede bindingsværkskonstruktion med styrterum, gennemstukne bjælkehoveder og delvist bevaret fodrem, soklen af syld- og kampesten, overgavle af brædder og tagskægskviste med revlsluger. Hertil kommer de traditionelt udførte revledøre med ældre beslag og hængsler samt de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder særligt den oprindelige dørhammer. Endvidere kommer den traditionelle materialeholdning.

I ladebygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig de synlige, svære konstruktioner samt de ældre bygningsdele og detaljer, herunder skillevæggene af bindingsværk og brædder samt den traditionelle materialeholdning.

Staldbygningens bærende fredningsværdier knytter sig i det ydre til det taktfaste, sorttjærede bindingsværk med kæmningsværk, sortpudset sokkel og tagskægskviste. Hertil kommer de traditionelt udførte revledøre, -porte og -luger samt de ældre bygningsdele og detaljer, herunder støbejernsvinduer, hængsler og beslag. Endvidere den traditionelle materialeholdning.

I staldbygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til de synlige konstruktioner og de ældre bygningsdele og -detaljer, herunder loftbrædder samt den traditionelle materialeholdning.

— ANBEFALINGER

Umalede hængsler bør males på traditionel vis.